

VINKO, D. & M. LUŽNIK, 2006. Poročilo o delu skupine za dvoživke. V: Kodele-Krašna I. (ured.), Biološko raziskovalni tabor »Breginj 2005«, str. 45-53, Zavod RS za varstvo narave, Ljubljana.

VINKO, D. & A. ŠALAMUN, 2013. Kačji pastirji. V: J. Pavšič (ured.), Vipavska dolina: Neživi svet, rastlinstvo, živalstvo, zgodovina, umetnostna zgodovina, gmotna kultura, gospodarstvo in naravovarstvo, str. 125-135, 353-354, Slovenska matica, Ljubljana.

(N. ŠABEDER & D. VINKO)

TERENSKI VIKEND SOD 2023 NA KRASU

V težko pričakovano terensko sezono smo v Slovenskem odonatološkem društvu zakorakali na Krasu, kjer se je med 2-VI in 4-VI-2023 odvil prvi letošnji društveni terenski vikend. Nastanjeni smo bili v prostorni lovski koči LD Komen, ki nam je dajala odlično izhodišče za raziskovanje številnih kraških kalov v bližnji in daljnji okolici. Območje Krasa zaradi pomanjkanja tekočih in večjih stojčih voda morda na prvi pogled ni najbolj privlačno za raziskovanje kačjih pastirjev, posledično pa nekateri kali, ki smo jih obiskali, pred tem še nikoli niso bili popisani ali pa so bili v preteklosti s strani odonatologov obiskani redkeje.

Ne glede na to in na muhasto vreme, ki nas je spremljalo tekom vikenda – v petek popoldne so nam nagajale manjše plohe, v nedeljo pa smo morali teren hitro zaključiti zaradi obsežnejšega dežja – smo uspeli zabeležiti 28 vrst kačjih pastirjev. Med popisanimi vrstami zagotovo največ pozornosti vzbuja obrežna zverca *Lestes dryas*, ki v Sloveniji pred tem ni bila zabeležena od leta 2018 (CKFF, 2023a)

SLIKA 1: Udeleženci terenskega vikend skupaj z obiskovalci, strokovnjaki za QGIS, ob enem izmed številnih kraških kalov (Foto: A. Kozina, 3-VI-2023).

Terenski vikend je zaznamovala lepa številčna udeležba, saj se nas je udeležilo kar 16 članov – L. Piko, D. Kablar, N. Šramel, A. Tratnik, G. Šulgaj, M. Lipovec, J. Klančičar, M. Bahor, A. Šalamun, N. Erbida, N. Tivadar, P. Kogovšek, M. Plut, L. R. Štupar in avtorja prispevka. Poleg tega smo v soboto dobili še dodatne okrepitve, saj se nam je pridružila še ekipa navdušencev nad GIS orodji, ki so za nas najprej pripravili predavanje o novi terenski različici aplikacije Q-GIS - QField, kasneje pa so se z nami pogumno podali tudi na teren. Da smo lahko maksimalno izkoristili čas, ki smo ga imeli na voljo, smo se na terenu razdelili štiri skupine in tako uspešno popisali večino kalov na območju Sežane, Divače in Komna.

V naslednjih stvkih bova povzela nekaj preteklih raziskav na tem območju. Med prvimi slovenskimi raziskavami je vsekakor terensko delo v sklopu priprave Atlasa kačjih pastirjev (Odonata) Slovenije z Rdečim seznamom (KOTARAC, 1997). Istega leta kot izid Atlasa je v Gočah potekal tudi Raziskovalni ekološki tabor (ČERVEK, 1997). Med letoma 2005 in 2007 je v JZ Sloveniji potekal projekt *1001 kal – 1001 zgodba o življenju*. Takrat so zaposleni na Centru za kartografijo favne in flore (CKFF) popisali 150 kalov, med drugim tudi mnoge na območju Krasa (ŠALAMUN, 2007). Favniški podatki projekta so prosto dostopni na vmesniku BioPortal podatkovne zbirke CKFF (CKFF, 2023a), kjer med drugim gostuje tudi naša društvena zbirka podatkov. Vzhodni del območja (okolica Divače in Kozine) sta bila popisana v letih 2012 in 2022, ko sta na Pivškem potekala biološka raziskovalna tabora – Raziskovalni tabor študentov biologije (RTŠB) 2012 (VINKO, 2017) in BIOCAMP 2022 (ŠABEDER, 2022). Na delu Krasa smo se en popoldan ustavili tudi člani društva, ko smo se odpravljali na terenski vikend na obalo v sklopu projekta *Še smo tu!*, ko smo popisali kal Globočaj (VINKO, 2019). Na območje Krasa pa so vstopali tudi udeleženci Dijaških bioloških taborov s svojimi mentorji, ko so tabori med letoma 2010 in 2012 potekali v Prvačini (BIOTABOR, 2023), in še treh RTŠB (ŠALAMUN s sod., 1997; ŠALAMUN & FERLETIČ, 2005; VINKO, 2018).

TABELA 1: Mesta vzorčenja na Terenskem vikendu SOD 2023 na Krasu. Navedeni so zaporedna številka in ime mesta vzorčenja, zemljepisna širina (Lat.) in dolžina (Lon.) v koordinatnem sistemu WGS84 ter datumi obiska posameznega mesta vzorčenja. Kadar je pri zaporedni številki mesta vzorčenja zapisana zvezdica * pomeni, da na mestu vzorčenja nismo zabeležili kačjih pastirjev, nadpisan R (^R) pomeni, da so bile na mestu vzorčenja zabeležene ribe, nadpisana črka S (^S) pa nakazuje, da je bilo mesto vzorčenja suho.

	IME MESTA VZORČENJA	LAT.	LON.	DATUM
1 ^R	Kal Globočaj 700 m JV od vasi Brestovica pri Povirju	45.712773	13.956823	2-VI-2023, 3-VI-2023
2	Kal V od kala Globočaj, V od vasi Brestovica pri Povirju	45.712583	13.957433	2-VI-2023, 3-VI-2023
3	Kal ob križišču cest 1 km SZ od Žirij	45.713073	13.915708	2-VI-2023, 3-VI-2023
4	Kal v vasi Sveto	45.826957	13.728769	2-VI-2023, 3-VI-2023

	IME MESTA VZORČENJA	LAT.	LON.	DATUM
5*	Betonski kal sredi vasi Štorje	45.739915	13.927925	2-VI-2023
6*	Vaški kal Senadole	45.720886	13.985506	2-VI-2023
7	Kal v Majcnih	45.743322	13.93345	2-VI-2023, 3-VI-2023, 4-VI-2023
8 ^{*R}	Kal na Z koncu vasi Kazlje	45.761597	13.904781	2-VI-2023, 3-VI-2023
9 ^R	Kal Jezero ob V robu vasi Dobravlje	45.766149	13.884186	2-VI-2023
10	Goški kal Z ob cesti Goče-Goška prevala, 350 m J od vasi Goče	45.816918	13.92196	3-VI-2023
11	Reka Branica v Trebižanih	45.814361	13.904702	3-VI-2023
12	Vodnjak ob križišču v vasi Krtinovica	45.805196	13.876606	3-VI-2023
13	Kal pred vasjo Tomačevica	45.816745	13.776717	3-VI-2023
14	Kal Lokva v Kobjeglavi, 250 m Z od cerkve, J od ceste	45.815271	13.806758	3-VI-2023
15	Kal Pri Pili na SZ robu vasi Kobjeglava	45.817596	13.806232	3-VI-2023
16*	Kal v Dolcu (pri Dovcih), 400 m S od Kobjeglave	45.820873	13.808054	3-VI-2023
17*	Kal Počivala 700 m SV od vasi Kobjeglava	45.817642	13.812356	3-VI-2023
18	Kal Vaški kal v vasi Tupelče	45.813725	13.813765	3-VI-2023
19	Kal Lokvica S od vasi Tupelče	45.815922	13.8157	3-VI-2023
20*	Kal na J strani vasi Hrastje	45.8429	13.853842	3-VI-2023
21	Zadrževalnik vode pri tabli Šmarje, 100 m Z od vasi	45.848.378	13.855.911	3-VI-2023
22	Kal v SZ delu vasi Šmarje	45.850014	13.849975	3-VI-2023
23	Potok Culovec Z ob zaselku Potok	45.844412	13.85927	3-VI-2023
24	Potok Rakolč od izvira do izliva v potok Culovec J od vasi Šmarje	45.84152	13.848167	3-VI-2023
25	Potok Culovec JJZ od vasi Hrastje	45.836359	13.849605	3-VI-2023
26	Potok Culovec na S robu gozda JZ od pritoka potoka Rokolč do sotočja z reko Branico	45.834569	13.845079	3-VI-2023
27*	Reka Branica ob robu gozda JV od zaselka Čipnje	45.834037	13.841345	3-VI-2023
28*	Kal na Fabianijevem vrtu v Štanjelu	45.822935	13.847803	3-VI-2023
29*	Obrežje reke Branice V od vasi Lisjaki, J ob perutninarstvu	45.840249	13.831097	3-VI-2023
30 ^{*S}	Šolski kal v vasi Dutovlje	45.760328	13.828445	3-VI-2023
31	Kal Lokvica J od bencinskega servisa v Dutovljah	45.755473	13.835925	3-VI-2023
32 ^{*S}	Kal 200 m V od cerkve Tabor, Z ob kolovozu	45.756947	13.85713	3-VI-2023
33	Gorenjski kal 1 km V od Gorenja pri Divači	45.693739	13.962434	3-VI-2023
34	Kal Štirna 200 m J od Brestovice na Z strani ceste	45.714275	13.945948	3-VI-2023

	IME MESTA VZORČENJA	LAT.	LON.	DATUM
35 ^{*R}	Kal Stari kal 250 m S od ceste Sežana-Štorje, 700 m SV od Dan	45.720606	13.891219	3-VI-2023
36 ^{*S}	Kal na Z koncu Sežane - ob cesti za Orlek (pri čistilni napravi)	45.702762	13.870934	3-VI-2023
37 [*]	Obzidan (obnovljen) kal sredi vasi Šepulje	45.749362	13.868994	3-VI-2023
38 ^R	Kal v vasi Skopo	45.771089	13.8257	3-VI-2023
39 ^{*S}	Kal v Zgunjah, 800 m SV od Krajne vasi	45.765621	13.78637	3-VI-2023
40 [*]	Kal Luža, spodnji kal ob poti proti Volčjemu gradu	45.813084	13.746044	3-VI-2023
41 ^R	Kal Nova Luža 100 m Z od cerkve sveta Marija Devica v Tomaju, J ob cesti proti pokopališču	45.7554	13.849102	3-VI-2023
42	Obnovljen kal 200 m Z od Divčev	45.818996	13.751908	3-VI-2023
43	Kal Mlačna ob poti proti hribu Na Šijah, 500 m J od vasi Pliskovica	45.766788	13.779128	4-VI-2023
44	Mlake v glinokopu S od Svetega Lovrenca	45.76136	13.914201	4-VI-2023
45	Vodni zadrževalnik J od potoka Martink ob magistralni cesti V od Grmovlja	45.899126	15.327642	4-VI-2023
46	Kal SZ od Škocjanskih jam	45.664759	13.983628	4-VI-2023
47 [*]	Obzidan kal na Z strani vasi Hruševica, J ob cesti	45.810833	13.825715	4-VI-2023
48 [*]	Kal Prvi kal 100 m JV od vasi Hruševica	45.807886	13.82965	4-VI-2023
49 [*]	Nekdanji kal Drugi kal 200 m JV od vasi Hruševica	45.807366	13.830639	4-VI-2023
50 ^{*S}	Kal Daljni kal 600 m JV od vasi Hruševica	45.804531	13.834146	4-VI-2023
51	Kal v Kobdilju, 470m VJV od vasi	45.814991	13.857798	4-VI-2023
52 [*]	Kal v Kobdilju 50 m SV od vile Fabiani	45.816293	13.854742	4-VI-2023
53	Potok Branica pri mostu 160 m V od naselja Trebižani	45.813536	13.906918	3-VI-2023
54	Štirna V čez cesto od (suhega) kala pred vasjo Krtinovica	45.80501	13.876619	3-VI-2023
55	Kal 200 m Z od Štjaka	45.795519	13.901829	3-VI-2023
56	Kal Bačilo JZ od vasi Škrbina	45.839541	13.729191	3-VI-2023
57	Betonski kal S od ceste Kostanjevica na Krasu-Opatje selo	45.845671	13.637947	3-VI-2023
58	Kal JZ od vasi Lipa	45.847213	13.700072	3-VI-2023
59	Kal v vrtači na SV delu vasi Gorjansko, ob cesti proti Komnu	45.803859	13.715926	3-VI-2023
60	Kal Lokvica na S robu vasi, ob kolovozu proti Segetom	45.861952	13.606795	3-VI-2023
61	Kal (betonski) J ob vasi Lokvica, na križišču S od kapelce, V ob cesti	45.858893	13.60315	3-VI-2023
62 ^{*S}	Kal Lokev 100 m S od vasi Novelo	45.846914	13.665496	3-VI-2023
63 [*]	Kal 200 m Z od Škrbine, V Dolu	45.843729	13.730344	3-VI-2023
64 [*]	Kal 800 m JV od Svetega Mihaela, J od ceste Lipa-Temnica	45.845572	13.69899	3-VI-2023

TABELA 2: Seznam 28 vrst (29 taksonov) kačjih pastirjev, popisanih na Terenskem vikendu na Krasu. Navedeni so strokovno in slovensko ime vrste, naravovarstveni status po zastarelem *Pravilniku o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam* (Ur. l. RS, št. 82/02, 42/10; V – ranljiva vrsta, E – prizadeta vrsta), številka mesta vzorčenja iz TABELA 1, kjer smo vrsto popisali. Zavarovani vrsti sta v stolpcu status označene s krepko pisavo. Ob številki mesta vzorčenja nadpisana oznaka »l« predstavlja najdbo ličink vrste, nadpisana oznaka »ex« predstavlja najdbo levov vrste, zapisana zvezdica (*) pa pomeni, da vrste na tem mestu vzorčenja nismo popisali kot odrasli osebek.

STROKOVNO IME	SLOVENSKO IME	RL	MESTO VZORČENJA IZ TABELA 1
<i>Lestes dryas</i>	OBREŽNA ZVERCA	E	33
<i>Sympecma fusca</i>	PRISOJNI ZIMNIK		1, 7
<i>Calopteryx virgo</i>	MODRI BLEŠČAVEC		23, 24, 25 ^l , 53
<i>Calopteryx splendens</i>	PASASTI BLEŠČAVEC		56
<i>Platycnemis pennipes</i>	SINJI PRESLIČAR		7, 51
<i>Coenagrion puella</i>	TRAVNIŠKI ŠKRATEC		1, 2, 4, 7, 9, 10 ^{l*} , 33, 38, 43, 44, 45, 46, 51, 56, 58, 59, 60
<i>Coenagrion scitulum</i>	POVODNI ŠKRATEC	V	1, 2, 7, 9, 10, 33, 46
<i>Erythromma lindenii</i>	PRODNI PAŠKRATEC	V	33
<i>Erythromma najas</i>	VELIKI RDEČEOKEC		9, 18
<i>Ischnura elegans</i>	MODRI KRESNIČAR		1, 2, 4, 7, 9, 10, 38, 43, 46, 51, 55, 56, 59
<i>Ischnura pumilio</i>	BLEDI KRESNIČAR		1, 42
<i>Pyrrhosoma nymphula</i>	RANI PLAMENEC		51, 56
<i>Aeshna affinis</i>	VIŠNJEVA DEVA	V	4 ^{l*} , 7 ^{l,ex} , 11 ^{l*}
<i>Aeshna cyanea</i>	ZELENOMODRA DEVA		4 ^{l*} , 12 ^{l,ex*} , 34 ^{ex*} , 54 ^{ex*}
<i>Aeshna isoceles</i>	DEVIŠKI PASTIR	V	4 ^{l*}
<i>Aeshna mixta</i>	BLEDA DEVA		4 ^{l*} , 44 ^{l*}
<i>Anax imperator</i>	VELIKI SPREMLJEVALEC		1, 2, 4, 7 ^{l,ex} , 9 ^{ex} , 10 ^{ex} , 14, 21, 22, 25, 31 ^{ex} , 38, 43 ^{l,ex} , 44 ^{ex} , 46 ^{ex} , 51, 56 ^{l,ex} , 57, 61
<i>Onychogomphus forcipatus</i>	BLEDI PEŠČENEC		11 ^{l*}
<i>Cordulegaster</i> sp.	STUDENČAR		24
<i>Cordulegaster bidentata</i>	POVIRNI STUDENČAR		25 ^{ex*}
<i>Cordulegaster heros</i>	VELIKI STUDENČAR	V	11 ^{l*} , 53 ^{l*}
<i>Cordulia aenea</i>	MOČVIRSKI LEBDUH		1, 7, 25 ^{l*} , 26 ^{l*} , 33 ^l , 43, 44 ^{l*} , 45, 46, 51
<i>Crocothemis erythraea</i>	OPOLDANSKI ŠKRLATEC		10, 33
<i>Libellula depressa</i>	MODRI PLOŠČEC		1, 2, 3 ^{l*} , 4, 7, 8, 13 ^l , 19, 25, 31, 33, 38, 44, 45, 51, 54, 55, 56, 57, 58, 60, 61
<i>Orthetrum albistylum</i>	TEMNI MODRAČ		1, 11
<i>Orthetrum brunneum</i>	SINJI MODRAČ		10 ^{l,ex*} , 15 ^{ex} , 33

STROKOVNO IME	SLOVENSKO IME	RL	MESTO VZORČENJA IZ TABELA 1
<i>Orthetrum cancellatum</i>	PRODNI MODRAČ		1, 2
<i>Orthetrum coerulescens</i>	MALI MODRAČ		10 ^{l*}
<i>Sympetrum striolatum</i>	PROGASTI KAMENJAK		3 ^{l*} , 4 ^{l*} , 7 ^l , 10 ^{ex} , 15 ^{l,ex} , 42, 44 ^{l*} , 45 ^{l*} , 46 ^{l*} , 56, 60

Skupaj smo popisali 64 mest vzorčenja (TABELA 1), na katerih smo zabeležili 29 taksonov oz. 28 vrst kačjih pastirjev (TABELA 2). Izmed popisanih vzorčnih mest smo kačje pastirje zabeležili na 40, na 24 pa kačjih pastirjev nismo zabeležili. V večini primerov je pri mestih vzorčenja, ki so bila brez opaženih kačjih pastirjev, šlo za izsušene, zasute ali popolnoma zabetonirane kale (TABELA 1).

SLIKA 2: Mlada samica bledega kresničarja *Ischnura pumilio*, zabeležena na kalu Globočaj (Foto: A. Kozina, 3-VI-2023).

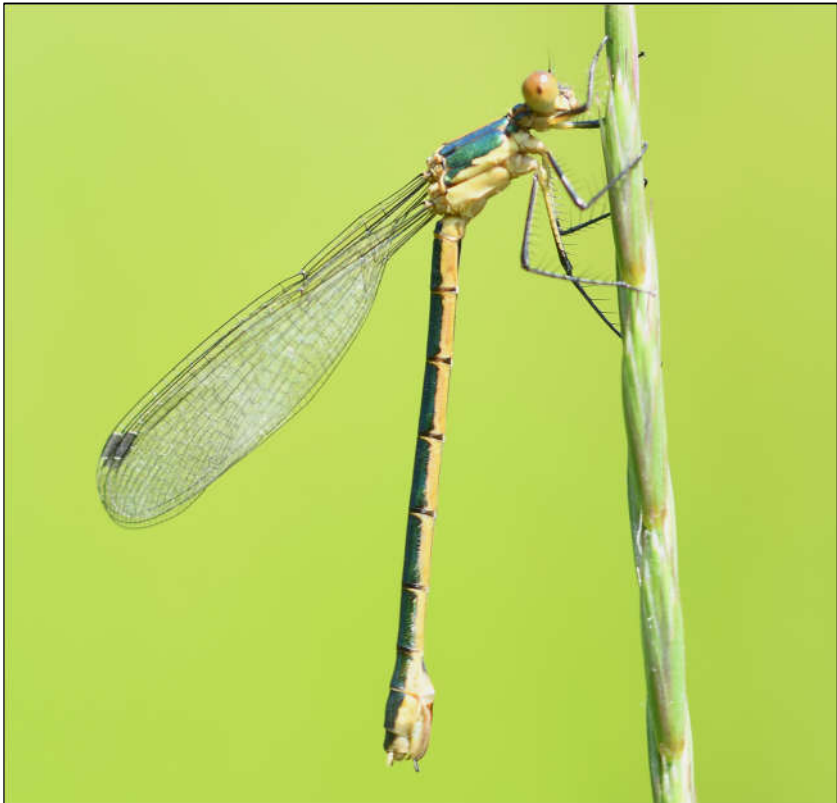
Zaradi nestanovitne vremenske napovedi smo se potrudili, da smo čas, ko nam je vreme prizanašalo, čim bolj izkoristili. Že v petek popoldne smo se med potjo v našo nastanitev tako ustavili na več kalih. Zanimivo je bilo predvsem na kalu Jezero, ki se nahaja vzhodno od vasi Dobravlje (TABELA. 1: št. 9). Tu smo kljub pozni uri popisali pet vrst kačjih pastirjev, med katerimi sta izstopala veliki rdečeoček *Erythromma najas* in povodni škratec *Coenagrion scitulum*. Rdečeočka smo tekom vikenda nato uspeli zabeležiti samo še na enem vzorčnem mestu, povodni škratec pa je bil precej pogostejši, saj smo ga skupno zabeležili na sedmih vzorčnih mestih (TABELA 2). Slednje je pričakovano, saj je to vrsta, ki je pri nas še vedno

najpogostejša ravno na kalih in ostalih manjših vodnih površinah v primorskem delu Slovenije, kljub temu, da je v zadnjih letih čedalje več podatkov o njenem pojavljanju tudi iz drugih koncev države (BEDJANIČ s sod., 2017). Že prvi dan se je ena izmed skupin ustavila tudi na kalu Globočaj (TABELA 1: št. 1), ki smo ga nato ponovno obiskali tudi v soboto. Globočaj je eden izmed najbolj vrstno pestrih kalov na območju Krasa, saj je bilo pred terenskim vikendom tukaj zabeleženih že kar 27 vrst kačjih pastirjev (VINKO, 2019). Tudi tekom vikenda je bilo to eno izmed bolj pestrih vzorčnih mest, saj smo tu popisali deset vrst kačjih pastirjev, med katerimi sta izstopala blede kresničar *Ischnura pumilio* in prisojni zimnik *Sympecma fusca*. Obe vrsti smo tekom vikenda našli samo še na enem drugem vzorčnem mestu – bledega kresničarja na obnovljenem kalu zahodno od Divčev (TABELA 1: št. 42), prisojnega zimnika pa na kalu v Majcnih (TABELA 1: št. 7).

Sobota je bila vremensko najlepši dan, ki smo ga s pridom izkoristili in prečesali večino območja med Divačo in Lipico. Številni kali so nas sicer rahlo razočarali, saj so bili brez kačjih pastirjev, nekateri pa tudi že povsem presušeni. Tudi sicer je bilo na obiskanih mokriščih prisotnih razmeroma malo vrst, na srečo pa so bile tudi izjeme. To so bili kali, ki niso bili zabetonirani, temveč lepo ohranjeni, z bogato obrežno in vodno vegetacijo. Zelo lep primer takega kala je Gorenjski kal 1 km vzhodno od vasi Gorenje pri Divači (TABELA 1: št. 33). Tam smo zabeležili osem vrst kačjih pastirjev. Med drugim je bilo to edino vzorčno mesto, kjer smo tekom vikenda zabeležili prodnega paškratka *Erythromma lindenii* in eno izmed dveh, kjer smo zabeležili opoldanskega škrlatca *Crocothemis erythraea*. Na tem kalu nas je pričakala tudi glavna trofeja terenskega vikenda. Predsedniku društva Perotu je uspelo v metuljnico ujeti samicco zverce, ki nam je najprej povzročala kar nekaj preglavic pri določitvi. Osebek smo natančno fotografirali iz vseh zornih kotov in nato slike poslali D. Vinku in M. Bedjaniču. Na naše veselje sta oba potrdila naše domneve, da smo ulovili obrežno zverco *Lestes dryas*. Na Krasu je vrsta znana iz kala Kal v Dolcu iz leta 2007 (TABELA 1: št. 16, CKFF, 2023a) kjer pa na letošnjem terenskem vikendu nismo zabeležili nobenega kačjega pastirja. Izven Krasa je bila obrežna zverca najbliže popisana v Vipavski dolini (VINKO, 2016), na Kraškem robu in Pivškem ter ob Cerkniskem jezeru (ŠALAMUN s sod., 1997; VINKO, 2017, 2018). Vrsta je bila nekoč znana iz več vzorčnih mest po Sloveniji z mnogimi mesti pojavljanja v Beli krajini (ŠALAMUN in sod., 1997) ter lokalnimi redkimi pojavljanji drugod po Sloveniji z izjemo Gorenjske in Posočja (KOTARAC, 1997). V zadnjih letih je obrežna zverca postala ena izmed redkejših vrst pri nas, saj pred terenskim vikendom že pet let v Sloveniji ni bila zabeležena (CKFF, 2023b), zadnjo karto razširjenosti vrste pri nas pa podaja VINKO (2021).

Osem vrst smo zabeležili tudi na Goškem kalu (TABELA 1: št. 10), kjer smo med drugim zabeležili opoldanskega škrlatca ter sinjega *Orthetrum brunneum* in malega modrača *O. coerulea*. Slednjega smo v sklopu terenskega vikenda zabeležili samo na tem vzorčnem mestu, sinjega modrača pa še na dveh drugih (TABELA 1: št. 15 in 33). Poleg kalov smo v soboto obiskali tudi redke tekoče vode na območju. Tako smo se na primer ustavili ob potoku Branica in potoku Culovec. Ob slednjem (TABELA 1: št. 25) smo zabeležili povirnega studenčarja *Cordulegaster bidentata*, ob Branici pa na dveh

vzorčnih mestih (TABELA 1: št. 11 in 53) velikega studenčarja *Cordulegaster heros*. Obe vrsti sta na območju Krasa redki zaradi pomanjkanja primernih življenjskih okolij (KOTARAC, 1997; ŠALAMUN, 2016).

SLIKA 3: Samica obrežne zverce *Lestes dryas*, fotografirana ob Gorenjskem kalu, 1 km vzhodno od vasi Gorenje pri Divači (Foto: A. Kozina, 3-VI-2023).

V nedeljo nas je pričakalo oblačno vreme in nižje temperature. Zaradi tega smo se po zajtrku počasi odpravili proti domu in se vmes ustavili še na nekaj vodah ob poti, dokler nas ni dokončno pregnal dež. Med drugim smo naredili postanek pri mlakah v glinokopih S od Svetega Lovrenca (TABELA 1: št. 44), kjer smo na seznam zabeleženih vrst na terenskem vikendu dodali še drugo najdbo blede deve *Aeshna mixta*. Bleda deva je bila do sedaj na Krasu in bližnji okolici popisana le na Goškem kalu (VINKO, 2016), na kalu Sirkovce 500 m J od Lipice (BEDJANIČ, neobj.) ter na že omenjenem kalu Jezero (ŠALAMUN in CIPOT, neobj; VINKO, neobj), medtem ko je v bližnji Vipavski dolini najdb precej več (VINKO, 2016). Podatka pridobljena na tem terenskem vikendu pa naše poznavanje pojavljanja vrste

postavljata še precej zahodnjeje na Krasu v vasi Sveto in severneje v Kazlje. Podobno smo tudi ranega plamenca *Pyrrhosoma nymphula* doslej na Krasu poznali le iz okolice Sežane ali še vzhodnjeje (CKFF, 2023a), naša dva podatka pa se nahajata zahodnjeje na Krasu (Kobdilj in Škrbina). Večinoma so nas ta dan spremljale tudi sicer najpogostejše vrste na vikendu, kot na primer travniški škratcec *Coenagrion puella*, modri kresničar *Ischnura elegans*, močvirski lebduh *Cordulia aenea*, veliki spremljevalec *Anax imperator*, modri ploščec *Libellula depressa* in progasti kamenjak *Sympetrum striolatum*.

SLIKI 4 & 5: Samec travniškega škratca *Coenagrion puella* in samica velikega spremljevalca *Anax imperator*, dve izmed najpogostejše zabeleženih vrst v sklopu terenskega vikenda (Foto: A. Kozina, 3-VI-2023).

Vikend je zelo hitro minil in že smo bili na poti domov, polni lepih vtisov in v še bolj veselem pričakovanju tega, kaj vse nam bo še prinesla terenska sezona, ki se je komaj dobro začela.

LITERATURA:

- BEDJANIČ, M., A. ŠALAMUN, D. VINKO, M. VRHOVNIK, A. LEŠNIK, A. MIHORIČ & N. ERBIDA, 2017. Pregled pojavljanja povodnega škratca *Coenagrion scitulum* v osrednji, južni in vzhodni Sloveniji. *Erjavecija* 32: 69-75.
- BIOTABOR, 2023. Spletni vir. Dostopno na URL naslovu: <https://biotabor.si/> [november, 2023].
- CKFF, 2023a. Projektni podatki. 1001 kal - 1001 zgodba o življenju. (november 2023)
- CKFF, 2023b. Podatkovna zbirka kačjih pastirjev Slovenije Centra za kartografijo favne in flore v sodelovanju s Slovenskim odonatološkim društvom. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. (november 2023)
- ČERVEK, U., 1997. Poročilo odonatološke skupine. V: I. Kodele Krašna (ur.), Raziskovalni ekološki tabor »Goče 97«, str. 36-40, Zveza prijateljev mladine Ajdovščina, Ajdovščina.

- ŠALAMUN, A., 2016. *Ekologija in razširjenost velikega studenčarja (Cordulegaster heros) (Odonata: Cordulegasteridae) v Sloveniji*. Diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Ljubljana. 76 str.
- ŠALAMUN, A. & U. FERLETIČ, 2005. Poročilo o delu odonatološke skupine. V: G. Planinc (ured.), Raziskovalni tabor študentov biologije Dekani 2004, str. 37-46, Društvo študentov biologije, Ljubljana.
- ŠALAMUN, A., A. PIRNAT, M. BEDJANIČ, & M. KOTARAC, 1997. Prispevek k poznavanju favne kačjih pastirjev (Odonata) jugozahodne Slovenije. V: M. Bedjanič (ur.), Raziskovalni tabor študentov biologije Podgrad '96, str. 55-74, Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije, Gibanje znanost mladini, Ljubljana.
- KOTARAC, M., 1997. *Atlas kačjih pastirjev (Odonata) Slovenije z Rdečim seznamom, Atlas of the dragonflies (Odonata) of Slovenia with the Red Data List*. Atlas faunae et florae Sloveniae 1. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. 205 str.
- ŠABEDER, N., 2022. Prispevek biološkega raziskovalnega tabora BIO CAMP 011 k poznavanju favne kačjih pastirjev JZ Slovenije. *Erjavecija* 37: 79-85.
- ŠALAMUN, A., 2007. 1001 kal -1001 zgodba o življenju. *Erjavecija* 22: 18-21.
- VINKO, D., 2014. Poročilo o delu skupine Za kačje pastirje. V: P. Presetnik (ured.), Raziskovalni tabor študentov biologije Pivka – Dolnja Košana 2012, str. 47-51, Društvo študentov biologije, Ljubljana.
- VINKO, D., 2016. Zaključeno še eno obdobje proučevanja kačjih pastirjev Vipavske doline – rezultati osemletnega zbiranja podatkov. *Erjavecija* 31: 36-45.
- VINKO, D., 2017. BOOM 2017 - 7th Balkan Odonatological Meeting - 7. Mednarodno srečanje odonatologov Balkana, Slovenija, 4. – 11. avgust 2017. *Erjavecija* 32: 29-40.
- VINKO D., 2018. (30.) RTŠB po 14. letih znova v slovenski Istri. *Erjavecija* 33: 19–27.
- VINKO, D., 2019. Rezultati julijskega terenskega vikenda SOD v Slovenski Istri. *Erjavecija* 34: 39-46.

(N. ŠABEDER & A. KOZINA)

DRUGI TERENSKI VIKEND SOD V LETU 2023 - ILIRSKA BISTRICA

Drugi terenski vikend Slovenskega odonatološkega društva v letu 2023 je potekal od 18-VIII do 20-VIII-2023 v širši okolici Ilirske Bistrice. Nastanjeni smo bili v ribiškem domu Soze ob akumulacijskem jezeru Mola. Vikenda se je skupno udeležilo 16 udeležencev. V dveh terenskih dneh smo popisali 48 lokalitet (TABELA 1) in zabeležili 28 vrst kačjih pastirjev (TABELA 2). Vsi zbrani podatki so bili predani v podatkovno zbirko, ki jo SOD ureja skupaj s Centrom za kartografijo favne in flore ter bodo javno dostopni.

Območje lokalitet je bilo usklajeno z Zavodom REVIVO in projektom »304«, ki ga izvajajo v okviru programa Open Rivers Programme. Njihov cilj je, da s pomočjo prostovoljcev in brezplačne spletne aplikacije Barrier Tracker App na porečju Reke popišejo različne tipe rečnih ovir. Podatki, ki jih bodo prejeli, bodo dali odgovor, kakšen je pritisk na slovenske reke, kje vse in kako pogosto je moten njihov tok in kje so priložnosti za izboljšanje njihovega stanja. Fokus projekta je porečje Reke, ker je reka Reka vključena v omrežje NATURA 2000. Poleg tega se